

**Preek 29 maart 2026, belijdenisdienst
HWS Ontmoetingskerk
Lucas 23:1-25**

Gemeente van Jezus Christus,

Ben jij een vrij mens? Leef jij in vrijheid? Misschien denk je: ja natuurlijk! Wij leven in een vrij land. Ik kan zelf kiezen wat ik wil... Maar is dat echt zo? Hoe vaak laten we ons leiden door wat anderen van ons verwachten? De onuitgesproken regels in je familie, in je gezin... De verwachtingen van collega's, klasgenoten. De druk van de social media... We willen geliefd, gewaardeerd zijn... En dus doen we wat we denken dat de ander van ons verlangt... Maar is dat vrijheid? Of buig je dan voor de wil van een ander? Soms lijkt het alsof we zelf aan het stuur zitten, maar ondertussen worden we ongemerkt gestuurd.

Macht is niet altijd luid of zichtbaar. Het zit niet alleen bij leiders of grote systemen. Macht zit ook in kleine dingen: een blik van afkeuring, een verwachting waar je aan wilt voldoen, een stem die zegt hoe het hoort. En voor je het weet word je meegezogen met krachten die groter lijken dan jijzelf. Op wereldniveau: er breekt oorlog uit in Iran... Dus de brandstofprijzen stijgen, jij bent duurder uit, en daardoor ben je minder vrij om de auto te pakken... Je bent een speelbal... Maar ook in het kleine, het alledaagse... Je past je aan, je zegt iets wat je helemaal niet denkt, je doet mee omdat het veilig voelt... Herken jij dat? En juist daar, in die herkenning, ligt een belangrijke vraag: wie heeft er werkelijk macht over jouw leven? En nog dieper: waar ligt jouw vrijheid?

Het Bijbelverhaal dat we vanochtend met elkaar hebben gelezen heeft alles te maken met de vraag naar macht: waar ligt de hoogste macht. We zien een politiek getouwtrek waarin de vraag naar de macht het belangrijkste lijkt te zijn... En in het midden van dat alles zien we een, schijnbaar, machteloze... Jezus...

In het gedeelte hiervoor gaat het over Jezus die voor het sanhedrin verschijnt, de Joodse rechtbank. Zij veroordelen Jezus om religieuze redenen en ze willen Hem de doodstraf opleggen... Maar dat mogen ze niet. Daarvoor hebben ze toestemming nodig van de Romeinse machthebbers. En dus gaan ze naar Pontius Pilatus. Pilatus is de Romeinse baas over Judea, hij heeft de macht om de doodstraf op te leggen. Maar Pilatus interesseert het niet echt welke religieuze overtredingen de Joden onderling willen bestraffen... Wat hem wel interesseert is macht, controle, gezag. En als dusdanig vindt hij het heerlijk om het sanhedrin tegen te werken. Dat is een concurrerende macht. Een rivaal. Er is een continue machtsstrijd... En ook hier weer... Het sanhedrin wil Jezus dood, en dus wil Pilatus dat niet.

De hogepriesters, schriftgeleerden en oudsten van het volk brengen allerlei beschuldigingen in tegen Jezus. Maar er is er slechts één die Pilatus interesseert. En dat is opnieuw de vraag naar de macht. Als Jezus zichzelf ziet als een koning, dan is Hij een vijand van de macht van Rome, een concurrerende macht. Daar wisten de Romeinen wel raad mee: een kruis. Verschrikkelijk teken van: wij zijn de baas, kijk eens wat wij je kunnen aandoen als we dat willen. Wij hebben de macht om jouw lichaam op de meest verschrikkelijke manier te pijnigen... De kruisdood was voorbestemd voor de ergste misdadigers en vaak waren dat opstandelingen. En dus vraagt Pilatus Jezus naar Zijn blik

op Zichzelf, ben jij een concurrent, een bedreiging: 'Bent U de koning van de Joden?' Alle vier de evangelisten vermelden deze vraag... En alle vier geven ze ook hetzelfde, vreemde, antwoord. Jezus zegt: 'U zegt het.'

Pilatus stelt een ja/nee vraag... 'Bent u de koning van de Joden?' Ja, of nee... 'U zegt het.' Wat is dat nou voor een antwoord? Is het een ja... Of is het een nee... Het is een ja... Maar ook een nee... Wij denken misschien al snel: Ja, natuurlijk is Jezus de koning en dus natuurlijk is het een ja... Maar Pilatus hoorde die ja niet in die woorden. Als hij dat wel had gedaan was het zijn taak geweest om Jezus direct te veroordelen. Maar dat doet hij niet... Dus het is geen ja... Maar het is ook geen nee... In Zijn daden tot dusver, denk bijvoorbeeld aan de intocht in Jeruzalem, heeft Jezus duidelijk laten zien dat Hij de langverwachte Messias is. De koning van de Joden...

'Bent U de koning van de Joden?'... 'U zegt het.' Pilatus vraagt naar wat volgens Hem een koning is... Een machtig iemand die niemand boven zich duldt... Een generaal die de vijandelijke, de Romeinse soldaten wil verjagen... Dat is Jezus niet... Jezus wil de minste zijn... Jezus wil Zijn vijanden liefhebben... Zo is Hij koning... Dus nee Pilatus, Jezus is niet een koning zoals jij bedoelt... Maar ja, Jezus is wel koning, dé koning zelfs.

'Bent U de koning van de Joden?'... 'U zegt het.' We lezen verder: 'Daarop zei Pilatus tegen de hogepriesters en de samengekomen menigte: 'Ik vind niets waaraan deze man schuldig is.' Dit klinkt mooi, rechtvaardig... Maar we weten dat het Pilatus niets interesseert wat rechtvaardig is. Zo vertelt de Joodse historicus uit die tijd Flavius Josephus over meerdere gruweldaden van Pilatus. Zo had hij op een gegeven moment geld genomen, gestolen, uit de tempelschatten om een aquaduct aan te leggen. Pilatus wist dat veel Joden daardoor boos zouden worden en zouden gaan protesteren. En dus gaf hij zijn soldaten bevel om zich te verkleeden, zich onder de menigte te begeven, en op een gegeven moment er op los slaan... Elke vorm van protest, van gevaar, van concurrerende macht... Pilatus was niet bang om dat met grof geweld op te lossen. Maar bij Jezus doet hij dat niet... Met andere woorden... Pilatus ziet in Jezus geen gevaar. Hij is onbeduidend, machteloos... Een lastig dossier dat je beter van je af kunt schuiven naar een ander... En dat doet Pilatus, Jezus wordt naar Herodes gestuurd...

Herodes is blij... Hij hoopt een wonder te zien... Dat zou pas echte macht zijn... Wonderen doen... Om controle te hebben over de natuurwetten... Maar Jezus doet niet mee... Hij zegt niets... Laat alles over zich heen komen... Herodes en zijn soldaten bespotten Jezus... En Herodes stuurt hem weer terug naar Pilatus... Speelbal Jezus... Opnieuw ziet een machthebber dus geen enkele bedreiging in Jezus... Want deze Herodes, Herodes Antipas, was net als zijn vader... de Herodes van de kindermoord... Mogelijk is er een koning, een klein kind, en dat is zo'n grote bedreiging dat alle kinderen in de stad Betlehem worden vermoord... Macht maakt angstig... Maar Jezus is in de ogen van Herodes machteloos... Stuurt Hem terug... Machtspelletjes...

Pilatus zit weer opgescheept met een ongevaarlijke onschuldige, maar wel met Joodse leiders die Zijn dood eisen. Hij bedenkt een plan. Met Pesach had Pilatus de gewoonte om een gevangene vrij te laten. Jezus is een gevangene... En hij heeft ook Barabbas. Matteüs vertelt ons

dat het een beruchte moordenaar is. Pilatus weet dus wel waar het volk voor zal kiezen... Jezus natuurlijk... En dus geeft hij de macht aan het volk: beslissen jullie maar. Jezus wordt opnieuw doorgeschoven.

Maar dit plannetje pakt verkeerd uit. Opgehitst door de hogepriesters en de Schriftgeleerden schreeuwt de mensenmenigte om de vrijlating van Barabbas en de kruisiging van Jezus. Pilatus verliest het politieke machtsspel en Jezus wordt weggeleid om te worden gekruisigd...

Door dit verhaal heen krijgen we het beeld van een politiek web van macht waarin er steeds gestreden wordt wie de machtigste is. Wie zou jij zeggen die in dit verhaal de machtige is? Zijn het de mensen van het sanhedrin? Nee, zij kunnen niets zonder de toestemming van Pilatus... Is Pilatus dan de machtige? Nee, hij krijgt zijn zin niet... Herodes is het ook niet, hij is hier zelfs maar een randfiguur... De mensenmenigte dan? Nee, zij komen juist over als mensen die gemanipuleerd worden, radartjes in de machtsmachine van de Joodse leiders...

Wie is hier de machtige? Het is de machteloze... Het is Jezus... Hij kiest ervoor om niet mee te doen aan alle politieke spelletjes, Hij houdt zelfs zijn mond... Hij gaat de weg naar het kruis zoals Hij zelf al gezegd had te zullen gaan... Hij laat het gebeuren, ondanks dat Hij sterker en machtiger is als Zoon van God... Jezus is de machtige... Maar Hij doet niet mee met de machtsspelletjes, Hij staat erboven... Het draait niet om Zijn macht vast te houden, of te vergroten... Want Hij geeft het op... Vrijwillig... In vrijheid. Geen verzet, maar overgave in vrijheid. Jezus is in dit verhaal de enige die Zijn eigen wil volgt, en daarmee is Hij de enige die échte macht heeft. Ondanks dat Hij het is die gekruisigd gaat worden. De machteloze is de machtige...

Vrijheid tegenover de macht van anderen... Hoe zit dat bij jou? Wij laten ons al snel beheersen door wat anderen van ons denken, van ons verachten... Maar zelfs als we daar boven proberen te staan... Dan nog worden we beheerst... Beheerst door het kwaad... Paulus zegt dat wij van nature slaven zijn van de zonde. Dat klinkt heftig... En dat is het ook... Slaven van iets kwaadaardigs... Maar als we eerlijk naar onszelf kijken zien we dat het ook de waarheid is... Want zelfs als je er vol overtuiging voor kiest om goed te leven... Dan nog falen we... Door systemen die ons onderdrukken... Door te leven in Nederland ontkomen we al niet aan het kwaad... Milieuschade... Uitbuiting van mensen in arme landen... Slaaf van de zonde... En ook wijzelf onderwerpen ons... Zelfs als we het goede willen, dan nog doen we maar al te vaak het verkeerde. Je neemt je voor: vandaag ga ik het echt anders doen. Maar voor je het weet doe je weer exact hetzelfde... Je wil geduldiger zijn... Totdat die persoon voor je in het verkeer maar niet opschiet... Onderworpen aan machten in en buiten onszelf... We zijn maar al te vaak zelf die speelbal...

Net als... die andere machteloze in dit verhaal... Barabbas... Hij zit gevangen. In de gevangenis... Maar ook gevangen in machten die het over zijn leven te zeggen hebben... En die machten zijn duidelijk: Jij zult sterven... Dat is Barabbas... Dat ben jij... We zullen allen sterven... Maar hier krijgt Barabbas het leven... Want Jezus neemt zijn plaats in... Jezus sterft zodat Barabbas niet hoeft te sterven... En Jezus sterft zodat wij niet dood zullen blijven... Als enige mens die zonder kwaad heeft geleefd verdient Jezus het niet om dood te zijn... Hij verdient als enige het

eeuwige leven bij God... Maar Hij neemt onze plek in... En geeft ons Zijn plek: het eeuwige goede leven bij God...

Aan het kruis wordt er door de omstanders over Jezus gezegd: 'Anderen heeft Hij gered, maar zichzelf redden kan Hij niet.' Het is spottend bedoeld, maar ze hebben wel gelijk... Om anderen te redden, om ons te redden, kon Hij zichzelf niet redden. En dat wilde Hij ook niet... Hij koos er in alle vrijheid voor om Zijn leven te geven... Voor Barabbas... Voor ons... Voor jou...

Dat is het christelijk geloof. Wij zijn gevangen in het kwaad, in een gebroken wereld vol duisternis, in de zonde... En zo zijn wij een speelbal van grotere machten... Die op hun beurt ook weer meegezogen worden in hun eigen machtsspelletjes waar ze ook weer bestuurd en gemanipuleerd worden... Maar Jezus doorbreekt het... Hij stond boven elk machtsspel, want Hij is machtiger... Maar Hij gaf het vrijwillig op... Om ons te bevrijden... In de vrijheid te zetten... Wij zijn niet langer slaven van de zonde, maar vrij om in alles Christus te volgen... Neem jij die geweldige gave aan...

Vandaag zijn er drie mensen die zeggen: 'ja'... Ik neem aan dat wat Jezus voor mij heeft gedaan. Ik geloof... Ik vertrouw op Hem... Hij geeft mij alles en ik ben Hem dankbaar... En misschien zit jij hier en twijfel je nog over wat de juiste keuze is... Vraag je je af of Jezus het ook voor jou deed... Vraag je je af of je de vrijheid hebt om te kiezen... Vandaag steekt Hij zijn hand uit... Hij nodigt jou uit om te geloven... Onderdeel te worden van het Koninkrijk dat niet gebouwd is op aardse macht, maar op hemelse liefde. Wat kies jij?

Eén van de grootste menselijke machthebbers in de geschiedenis van Napoleon. Hij had een groots keizerrijk gesticht, en hij zag ook de ondergang daarvan. Aan het einde van zijn leven, gevangen in ballingschap, schreef hij de volgende woorden:

'Ik ken de mensen, en ik zeg u dat Jezus Christus geen gewoon mens is. Zijn leer is een geheim dat helemaal op zichzelf staat en dat getuigt van een inzicht dat bovenmenselijk is. Alexander de Grote, Julius Caesar, Karel de Grote en ik hebben allemaal grote koninkrijken gesticht. Maar waarop hebben we onze geniale daden gevestigd? Op geweld! Jezus is de enige die Zijn rijk heeft gesticht op de basis van liefde. (...) Wat een geweldige afstand tussen mijn diepe ellende en het eeuwige koninkrijk van Christus, dat gepredikt, geliefd, geprezen en over de hele wereld verbreid wordt!'

Het Koninkrijk van God is niet gebouwd op macht, maar op liefde... Ondenkbaar voor veel aardse machthebbers... Maar nu al een helder baken van hoop in de duisternis... Wij leven met Jezus... En zo kunnen wij ons verzetten tegen de kwade machten, want wij volgen Jezus na. Hij laat zien wat goed is, en geeft ons de kracht om het te doen. Niet meegaan in de verkeerde verwachtingen van anderen... Eerlijk zijn ook als het je wat kost... In geloof ben jij geen slaaf van de zonde, maar bevrijd door het offer van Christus... De machteloze is de machtige en Hij maakt jou vrij... Ontvang het... En zeg 'ja' tegen Jezus... Jezus biedt jou de vrijheid aan. De vraag is niet: kán jij kiezen... maar: wil jij kiezen? Kies voor Hem. Halleluja, amen.

Met eventuele reacties op deze preek kunt u terecht bij ds. Stefan Honing. stefanhoning@gmail.com of 06-48883410